

KORRALDUS

14.08.2025 nr DM-132485-8

Pahuvere IV uuringuruumi geoloogilise uuringu loa nr L.MU/524700 andmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 26, § 32, § 35, haldusmenetluse seaduse § 61, Viljandi Vallavalitsuse 08.07.2025 korralduse nr 296 ning PM KAUBANDUSGRUPP osaühingu 29.05.2025 esitatud taotluse nr T-L.MU/1029096, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Anda PM KAUBANDUSGRUPP osaühingule (registrikood 10210359) Pahuvere IV uuringuruumi geoloogilise uuringu luba nr L.MU/524700 kehtivusajaga 2 aastat.

1.2. Avalikustada PM KAUBANDUSGRUPP osaühingule Pahuvere IV uuringuruumi uuringuloa nr L.MU/524700 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on uuringuloa nr L.MU/524700 lahutamatu osa. Uuringuluba nr L.MU/524700 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

2.1 PM KAUBANDUSGRUPP osaühing (registrikood 10210359, aadress Männi tn 17, Valga linn, Valga maakond, Eesti; edaspidi ka *taotleja*) esitas 29.05.2025 Keskkonnaametile Pahuvere IV uuringuruumi geoloogilise uuringu loa (*uuringuloa*) taotluse, mis on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (*KOTKAS*) 29.05.2025 menetluse nr M-132485 juurde.

Taotletav Pahuvere IV uuringuruum asub Viljandi maakonnas Viljandi vallas Pahuvere külas eraomandisse kuuluvatel kinnistutel Rabi (katastritunnus 79702:003:0631, kinnistu nr 3356339), Rabipõllu (katastritunnus 79702:001:0086, kinnistu nr 3393739) ja Rabi (katastritunnus 79702:003:0633, kinnistu nr 3356539).

Taotletava Pahuvere IV uuringuruumi pindala on 7,71 ha. Tegemist on liiva ja kruusa tarbevaru uuringuga, mille käigus planeeritakse rajada kuni 12 uuringukaeveõönt ja kuni 12 puurauku sügavusega kuni 10 m. Hüdrogeoloogilise katsetööna mõõdetakse veetasemed ning muud kavandatavad sihtotstarbelised tööd on järgmised: proovid terastikulise koostise määramiseks, killustiku purunemiskindluse määramiseks, topotööd. Loa taotletav kehtivusaeg on 2 aastat.

Taotletav Pahuvere IV uuringuruum kattub täielikult Pahuvere liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 836) ehitusliiva aktiivse tarbevaru 1 plokiga ja täiteliiva aktiivse tarbevaru 2 plokiga ning PM KAUBANDUSGRUPP osaühingule kuuluva Pahuvere liivakarjääri mäeeraldisega. Seniste geoloogiliste uuringute käigus jäi liivalasund läbimata, st karjääri põhjast sügavamal liivalasund jätkub. Kaevandatud ala hilisemaks korrektseks korrastamiseks piisava sügavusega veekoguks ja juba kaevandatud alale jääva liiva (maavara) maksimaalseks kadudeta kasutamiseks soovitakse uurida senisest varust sügavamale jäävat liivalasundit ja peale varu kinnitamist taotleda luba selle kaevandamiseks.

2.2. Taotletava uuringuruumi teenindusalast lääne poole jääb kohalik Ritsu tee, lõuna pool kulgeb Mustla–Pahuvere maantee, mille äärde jääb 10 kV elektriliin. 10 kV elektriliin jääb ka Pahuvere liivakarjäärist ja ühtlasi taotletava uuringuruumi teenindusalast ida poole. Taotletav Pahuvere IV uuringuruum nendega ei kattu.

Uuringuruumi teenindusalale ei jää looduskaitsealasid, hooneid, kommunikatsioone ega muid tehnovõrke. Uuringuruumi teenindusalale on inventeeritud III kaitsekategooria liigi kaldapääsuke (*Riparia riparia*, EELIS kood KLO9124285) elupaik.

Uuringuloe taotlust on kontrollinud riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 10.06.2025 kiri nr 13-1/25-956).

Riigilõivuseaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt on riigilõiv 1060 eurot tasutud 29.05.2025.

Pahuvere IV uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid, lähim on Muti maastikukaitseala (KLO1000537) Muti loodusala (RAH0000271), mis asub ca 3,7 km kaugusel.

Pahuvere IV uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää kultuurimälestisi (muinsuskaitse- ega pärandkultuuri objekte). Lähim muinsuskaitseobjekt, arheoloogiamälestis kalmistu (registreerimisnumber 13329) jääb ca 3,7 km kaugusele.

2.3. Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloe andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (*HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 30 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloe taotluse menetluse algatamise teate 17.06.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning teavitas avatud menetluse algatamisest menetlusosalisi 17.06.2025 kirjaga nr DM-132485-3. Kuni uuringuloe andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igal õigust esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

MaaPS § 27 lõike 7 kohaselt saadab loa andja uuringuloe taotluse arvamuse saamiseks

taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Avatud menetluse algatamise teade ja taotlus on edastatud Viljandi Vallavalitsusele 17.06.2025 kirjaga nr DM-132485-4, milles määrati taotlusele arvamuse andmise tähtajaks 18.08.2025.

Viljandi Vallavalitsus (Viljandi Vallavolikogu 27.04.2023 määruse nr 36 „Õigusaktidega kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse organi või kohaliku omavalitsuse üksuse pädevusse antud keskkonna alaste küsimuste lahendamise volitamine“ § 1 lg 1 sätestab, et maapõueseaduses sätestatud küsimuste otsustamine ja ülesannete täitmine on delegeeritud Viljandi Vallavalitsusele) nõustus 08.07.2025 korraldusega nr 296 (registreeritud KOTKAS-s 09.07.2025 numbriga DM-132485-5) Pahuvere IV uuringuloa andmisega tingimusi ja vastuväiteid esitamata.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja 23.07.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks kaks nädalat teate avaldamisest alates. Lisaks teavitati eelnõude valmimisest asjast huvitatud isikuid ja Viljandi Vallavalitsust 22.07.2025 kirjaga nr DM-132485-6. Avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 49 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist, huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada ja lõikele 3 taotluse esitajale, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma aramus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis PM KAUBANDUSGRUPP osaühingult 22.07.2025 kirjaga nr DM-132485-6 arvamust või vastuväiteid uuringuloa andmise korralduse ja uuringuloa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt 06.08.2025.

PM KAUBANDUSGRUPP osaühing teatas 23.07.2025 e-kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 24.07.2025 numbriga DM-132485-7), et märkusi ja vastuväiteid eelnõudele ei ole.

3. KAALUTLUSED

3.1. Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloa alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Uuringuloa saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloa andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005

määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹⁴“ (määrus nr 224). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine.

Geoloogilist uuringut võib korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik (MaaPS § 17 lõiked 3 ja 4). Uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punkti 1 kohane tegevusluba. Geoloogilise uuringu teostajaks on taotluse vormil märgitud Maavarauuringud OÜ (registrikood 14346587, aadress Liiva tn 41-1, Tartu).

Juhul kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjätmeid ning jäätmete ladestamiskoht ei ole jäätmeohidla jäätmeseaduse (JäätS) § 35² tähenduses, tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjätmekava (MaaPS § 28 lõige 5). Jätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse JäätS §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Uuringuloa taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjätmeid ei teki ning seetõttu ei ole jätmekava koostamine ja esitamine vajalik.

Keskkonnaamet kontrollis PM KAUBANDUSGRUPP osaühingu 29.05.2025 esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-s, keskkonnaministri 09.01.2020 määruses nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ja KeHJS-s sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa menetlemiseks.

3.2. HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja –vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad võib haldusorgan määrata kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõiguse tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). HMS § 53 kohaselt võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse seaduses või määruses sätestatud juhul või kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata. Vastavalt määruse nr 1 § 4 lõikele 3 kantakse uuringuloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ning kaevandamisjätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks ja vajadusel muud täiendavad nõuded. Uuringuloaga reguleeritakse vaid uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusalal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt uuringu teostamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Pahuvere IV uuringuruumi teenindusala ei kattu muude kitsendusi põhjustavate objektidega kui III kaitsekategooria liigi kaldapääsukese (*Riparia riparia*, EELIS kood KLO9124285) elupaigaga. Looduskaitseaduse (LKS) § 48 lõike 4 alusel rakendub piiritlemata II ja III kategooria kaitsealuste liikide elupaikades isendi kaitse. LKS § 55 lõike 6¹ punktide 1 ja 2 kohaselt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine pesitsemise ja poegade üleskasvatamise perioodil.

Loa omanikul on kohustus järgida õigusaktides kehtestatud asjakohaseid nõudeid ka ilma nende uuringuloa täiendavateks tingimusteks lisamiseta.

Eeltoodu alusel puudub vajadus määrata uuringuloale täiendavaid tingimusi.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS §-s 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Liiva ja kruusa uuringuteks tehtavate geoloogiliste uurimistöödega ei kaasne olulist vibratsiooni-, valguse-, soojuse-, kiirguse- ja lõhnahäiringut. Mõningal määral tekitavad uuringut teostavad masinad müra, aga seda võib võrrelda põllumajandusmasinate tekitatava müraga, olles pigem väiksem. Geoloogilise uuringu läbiviimine ei kahjusta ümbritseva keskkonna vastupanuvõimet, kuivõrd uuringutega kaasnev mõju on minimaalne ega ulatu uuringuruumi teenindusala piiridest väljapoole. Geoloogiline uuring ei mõjuta põhjavee seisundit, kuna uuringute käigus ei viida läbi katsepumpamisi, põhjavee alandamist ega põhjavee juhtimist alalt välja. Uuringu käigus mõõdetakse kaevandisse ilmuva vee tase. Veetaseme mõõtmine ei põhjusta põhjavee taseme alanemist ega mõjuta muul moel põhjavee seisundit. Lisaks suletakse kaeveõõned kohe peale proovide võtmist väljatud materjaliga (mida ei ole vaja kasutada laboratoorsete katsete läbiviimiseks). Uuringute läbiviimine ei too kaasa ohtu põhjavee seisundile (st kvaliteedile, tasemele, koostisele jms) olenemata selle kaitstuse tasemest.

MaaPS § 27 lõigetes 3-6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloa andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS § 35 lõike 1 punktidest 1 - 5, 8 ja 11 ja lõike 2 punktidest 2-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnenud. Pahuvere IV uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid, samuti ei ulatu uuringuruumis tehtavate välitööde mõju uuringuruumi piiridest väljapoole. Alal ei asu muinsuskaitseobjekte ega kinnismälestisi. LKS § 48 lõike 3 kohaselt tagatakse III kaitsekategooria liigi vähemalt 10 protsendi teadaolevate ja Eesti looduse infosüsteemis registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest, lisaks rakendub isendi kaitse.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga.

Kuna uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse keskkonnaluba

kaevandamiseks, on uuringuloa taotlemine ja uuringu teostamine taotleja enda risk ning kulu. Geoloogilise uuringu tegemine ja varu arvele võtmine keskkonnaregistri maardlate nimistus ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kuid annab maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt olulist informatsiooni. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega. Pahuvere IV uuringuruumi uuringuloa taotlus on edastatud Viljandi Vallavalitsusele 17.06.2025 kirjaga nr DM-132485-4, milles määrati taotlusele arvamuse andmise tähtajaks 18.08.2025. Viljandi Vallavalitsus nõustus 08.07.2025 korraldusega nr 296 Pahuvere IV uuringuloa andmisega tingimusi ja vastuväiteid esitamata. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et uuringuloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest uuringu või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning PM KAUBANDUSGRUPP osaiühing ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri teade 13.08.2025).

Eeltoodu alusel võib väita, et MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloa andmisest keeldumise alused puuduvad.

Uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamiseks keskkonnaluba ning uuringuloa saamisel ei teki õiguspärast ootust keskkonnaloa saamiseks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Merike Rosin
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo

Lisad:

1. Geoloogilise uuringu luba
2. PAHUVERE IV UURINGUPLAAN (1).pdf

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Viljandi Vallavalitsus

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo